

CORIOLANO GONZÁLEZ MONTAÑEZ

CĂLĂTORIA

Traducere și precuvântare de Eugen Dorcescu

SEMĂNĂTORUL

Editura online - noiembrie 2009

CORIOLANO GONZÁLEZ MONTAÑEZ

CĂLĂTORIA

Traducere și precuvântare de Eugen Dorcescu

Concepția și realizarea copertei: N. N. Tomoniu

PRECUVÂNTARE

Câteva eșantioane din creația poetului spaniol Coriolano González Montañez (n. 16 martie 1965 în Santa Cruz de Tenerife, licențiat în filologie hispanică), în tălmăcirea noastră, au fost găzduite, cu un timp în urmă, de revistele “Universul literar”, “Banat”, “Agero”, precum și pe “Rețeaua literară”. Oferim acum cititorilor un corpus compact și dens de texte, anume: o antologie de autor, intitulată *El viaje - Călătoria*, ce nădăjduim să apară și în format tradițional, la una din editurile timișorene, în prima jumătate a lui 2010. Semnatar a numeroase cărți de poezie : *Dublín, entre el mar y la sangre - Dublin, între mare și sânge, 1984* ; *Aquí en mi puño - Aici în pumnul meu, 1984* ; *Este último milenio de sombras tras tu recuerdo - Acest ultim mileniu de umbre după amintirea ta, 1987* ; *Las llanuras del desierto - Câmpiile deșertului, 1991* ; *Conjura del silencio - Conjurația tăcerii, 1994* ; *Cuaderno irlandés - Caiet irlandez, 2000* ; *El viaje (poemas 1984-2000) - (Călătoria, poeme 1984 – 2000), 2002* ; *Las montañas del frío - Munții frigului, 2005* ; *El tiempo detenido - Timp oprit, 2006* ; *Otra orilla. Cuadernos de Guillermo Fontes - Celălalt țarm. Caietele lui Guillermo Fontes, 2008* etc., precum și al unor ediții critice, gratificat cu mai multe premii pentru creația sa, C. G. M. este un poet

original, intens problematizant, deprins cu orizontul oceanului, cu priveliștea magică a muntelui Teide, cu nisipul negru al plajelor vulcanice, cu palpitul palmierilor în amurg, un poet doritor și capabil să imprime mesajului său estetic dimensiunile reflexive și afectiv-imaginative ale universului paradisiac în care trăiește : Insula Fericiților, Tenerife, din Arhipelagul Canarelor. Avem a face, de altfel, cu un spațiu de veche și bogată tradiție literară, edificat încă din 1447, cu celebrele *Endechas a la muerte de Guillén Peraza*, “el más antiguo texto de la poesía canaria”*.

Tensiunea profundă a creației lui **C. G. M.** este dată de ceea ce am putea numi viziunea unui eden în disoluție (“paradisul în destrămare”, după spusa unui mare poet român) și de evocarea ființei umane ca o făptură care, încă de la începuturi, și-a ratat șansa de a fi fericită: “Suntem făcuți din aceeași/ materie cu moartea./ Esența noastră intimă/ este numai moarte...” – *Digul*.

Această “ființă întru moarte” nu a izbutit, încă, a se privi și a se înțelege, totodată, și ca “ființă întru mântuire” (cum îndrăznesc eu a numi omul), rătăcind, drept consecință, la nesfârșit, printre ruinele pierdutului Eden, printre munți tăcuți și amenințători, printre stânci deșertice și mări ermetice, printre umbrele celor care au fost și nu mai sunt, în căutarea disperată, zadarnică, a marilor sensuri, ce-i zac, de fapt, adânc săpate, aidoma unor tragice cicatrice, în memoria subconștientă. Hrănită de o asemenea substanță, poezia lui **C. G. M.** este strigătul nobil, strigătul sugrumat, strigătul esențial, strigătul originar, pe care angoasa îl smulge dintr-o conștiință ultragiată, situată, clipă de clipă, în fața infinitului, a neantului și a morții. “El poeta un vacío”(Poetul un vid), declară, clarvizionar, autorul. “În zadar sunt toate, dacă este moarte”, rezumă întreaga dezbatere un proverb românesc.

---

*Andrés Sánchez Robayna, *Museo Atlántico. Antología de la poesía canaria*, Editorial Interinsular Canaria, S. A., 1983, p. 15. Cf. și Alejandro Cioranescu, *Cairasco de Figueroa. Su vida, su familia, sus amigos*, în *Anuario de Estudios Atlánticos*, Madrid – Las Palmas, 3, 1957.

E. D.

ULTIMELE CUVINTE ALE LUI EMPEDOCLES, CEL PRESUPUS A FI ZEU

*Lumea pe care o cunoaștem este
opera urii, și nimicirea ei va fi opera iubirii*

Marcel Schwob

**ȘI ZISE EMPEDOCLES privind-și ultima iubită
ca și orb din pricina febrei:**

De-atâtea ori

**la lumina roșie a ungherului din penumbră
noaptea te-a dezgolit aproape fără rușine
de teamă de acea teamă ce te-a făcut
să-ți tremuri fiecare cuvânt de sânge
fiecare mișcare a trupului tău de umbre
când tăcerea ta mă crucifica în amintire.**

**Noaptea m-a dezbrăcat de toate imaginile tale
- dar nu sunt eu cel ce te îmbrățișează acum -
mi-a încarcerat cuvintele**

în amnezia viselor

**ca să nu-ți mai spun niciodată nicicând
că în ochi ți se ivea sufletul.**

**Nici măcar nu mi se îngăduie să-mi închipui
în această ultimă oră**

că odată tu de asemeni ai fost noapte

și că străbăteam drumurile

cufundați în lungul veșmânt al lui Amor.

Noaptea însăși noaptea aceasta necunoscută

ce și-a părăsit încălțările de bal

în balconul dorinței mele

ce se apropie desculță

la colțul patului meu

umblând pe vârfuri spre a-mi reaminti
că singurătatea încă există
ocupă învelită în chipul tău
comisura buzelor mele
spațiul liber dintre carne și unghie.
Tu ai îngăduit aceasta?
Nu pot să nu știu
cu toată certitudinea că nu e timp
că tot timpul lumii
al lumii noastre
ne-a alunecat din mâini
în căutarea unui exil divin
ce niciodată niciodată nu va fi de găsit.
Sau poate crezi contrariul?
Și îți mărturisesc chiar acum
că vomitățile de sânge
mă inundă cu durerea ta.
De aceea eu și noaptea dintotdeauna
am făcut dragoste în tăcere
epuizând fiecare mângâiere de întuneric
fiecare sărut de uitare
supuși cu furie ideii
că nimeni nu ne va mai lua
locul vacant în moarte.
Dar când ajungea să se consume
propria-mi noapte
te-am simțit murind sub trupul meu
prin porii destinului meu
ai destinului nostru
fugind disperată rănită de moarte
prin dimineața trădătoare
poate dimineața ta trădătoare
și lacrimile tale
acelea pe care le aveai pregătite
pentru ca eu să le adun
în amintirea absenței tale.
Sau nici măcar nu-ți mai aduci aminte?

ÎN ZORI, SINGURĂTATEA

*Am bănuiala că lumea conspiră spre
a mă face fericit.*

J. D.

Salinger

**NOAPTEA ACEASTA nu mai există.
Am căutat-o în toate ploile
sub umbrelele cuprinse
de surpriză
în tot sângele
la mijloc de drum între moarte
și trupul tău.
Am încercat să mi-o închipui
într-o unică lacrimă
ca pe un șarpe veninos
încolăcit la gâtul meu.
Și totuși toate drumurile
au uitat iarna nomadă
ca și cum n-aș fi scos-o
cândva din buzunarele tale
ca să te chircești în ochii mei.
Este cert
atât de uscat este aerul
că în cele din urmă m-am ascuns de râsul tău
poate ca să nu mă găsești niciodată
dacă e să mă aflu în sipetul tău de catifea
așteptând buzele tale păduratice
limba ta timidă.
Chiar și așa m-am pierdut
în visele tale de melc
fiindcă noaptea aceasta nu mai există
nu a existat niciodată
și crede-mă că aș fi vrut**

ca ea să fi existat pentru tine.
Dar urmele tale au înghițit totul
precum nisipurile mișcătoare
iluminate de unica lumină
a unui felinar.
Unde te vei afla peste o mie de ani?
te-am întrebat fără să-mi dau seama
că tu nu mai existai
și poate că nici n-ai existat vreodată.

NICI UN LOC ÎN PARADIS

*I feel I'm knocking on heaven's door.
Bob Dylan*

ADEVĂRUL unicul adevăr înjunghiat
în minte
este că nici una din acele nopți
pe care eu ți le-am întrețesut în visele
din suflet
nu va împiedica amintirea ta să lucreze
în sângele meu.
Și totuși dacă aș putea să-ți murmur
că nu mă pot întoarce la tine
fiindcă lacrimile au naufragiat
atât de adânc
și durerea a revenit atât de lent
ca pe genunchi dinspre tine însăți
încât mi-e greu să sechestrez
unul singur dintre cuvintele tale
ca și cum între noi
ar exista un imens zid de cristal
unde m-aș reflecta eu însumi
eu cel ce caut numai un ungher
unde moartea să nu mă mai surprindă niciodată.

*

A FOST UN TIMP
când legenda și mitul
răsăreau de pe buzele creatorului
de istorii
ca o aceeași realitate tot atât de asemenea
precum iubirea și ura.

Și a fost atunci când,
pe măsură ce cuvintele
se uneau unele cu celelalte
ca un rozariu de nisip,
se năștea o lume din nimic,
o tăcere din rațiune.

Fiecare lucru a fost chemat pe numele său,
dar cele mai teribile
au fost chemate pentru totdeauna,
deși încă umblă ascunse
în abisurile somnului.

Dar nimic și nimeni nu este etern
pentru a-și aminti primul sunet
ce-a tulburat noaptea,
fiindcă toți au uitat cu milenii în urmă
că primul om a plâns
și lacrimile sale,
abia uscate pe pământ,
au creat vulcanii
și urletul câinilor.

*

MEMORIA SE află în oazele îngropate
după munții de nisip.

Dar toate sunt amăgiri în această țară a soarelui,
unde dorința văzduhului este numai văzduh,
brăzdat de acedia zeilor,
zei fără ruguri și fără rugăciuni

ce reîntineresc lumea celor vii.

Fiindcă toți morții au propria lor lume,
propriul lor deșert chiar aici.
Totuși se ascund
la cotiturile cărărilor,
în apa fântânilor;
și câteodată sting stelele,
fumul rugurilor pierdute,
sărutarea tăcută a milioanelor de secole
în prăpăstiile privirilor.

Cu siguranță memoria nu există.

*

OMUL ABANDONAT visă.

În deșert nu există eroi nici zei.
Fiecare își târăște propria condamnare
prin văile dunelor.

Fiindcă eu sunt cel etern,
creatorul morții;
și tot omul îmi știe chipul,
căci nimeni nu mi-a simțit prezența.

Omul s-a trezit în centrul soarelui,
departe de el însuși,
dezgolit de suflet ca om
al nisipurilor.
Și a străbătut cărări
pe care numai cel înțelept le cunoaște;
și, după secole de peregrinare,
ajunse lângă munții
cetății tuturor timpurilor.

Și acolo primul om plânse.

Așa se întoarse la amăgiri
și făuri zei pentru a blestema,
întrucât nimeni nu dorește să se trezească
din propriul său vis.

*

**EREMITUL APARE și dispare
aidoma dunelor.
Nimeni nu i-a văzut chipul,
dar legendele spun că el este alb
precum stelele,
orb ca durerea,
tăcut ca oamenii deșertului.
Călătorește între pelerini,
vagabonzi, războinici;
și, fără ca nimeni să-l asculte,
vorbește ca un profet
și recită, ca și când l-ar avea scris
în palma mâinilor sale,
destinul lumii, de la începutul
până la sfârșitul timpurilor.**

**Din când în când trec anii
fără ca urmele lor să perturbe pământul;
și e câte-un ins care crede a-l recunoaște
într-un mormânt uitat,
într-o umbră închipuită
așezat în așteptarea lui însuși.**

**Este la fel de bătrân ca deșertul.
S-a născut și va muri cu acesta între nisipuri.
Astfel nimeni nu-și va aminti cuvintele sale
peste o mie de ani,
dar el va fi aici repetând
drumurile și morțile.**

ÎNTÂLNIRE ÎN PIATRĂ

**OMUL A FOST creat din piatra aceasta
și lumea a țâșnit din ea.
Omul a cunoscut femeie
și pietrele, ca și lumea,
s-au multiplicat.**

Acesta a fost începutul.

**Peste piatra aceasta
omul a cunoscut teama de anotimpuri
și curajul de a muri,
a plâns neconsolat ignoranța
și a predicat minciuni.**

**Asupra acestei pietre
omul și-a onorat nefericirile
cu ofrande de sânge
și a iubit până la durere
imuabila sa dependență
de bună-voia divină.
Dar omul de asemenea știe să uite.
Și piatra creatoare
se abaddonă răbdătoarei tăceri
a răscumpărării.**

**Soarele nu despică memoria
nici vederea pe care înțelepciunea o încredințează
nemuritorilor.
Piatra aceasta a contemplat
cum s-a fălit omul cu uitarea
- și trufia l-a strâns în clește -,
cum se iveau popoare
și cum erau biciuite de loviturile
holerei.
Numai eternitatea este imuabilă.
De aceea înălțăm acum aceste cuvinte
peste piatra creației
și îi amintim omului
că a fost om,
pentru ca magia să alunge
mările de nori
ce ne bântuie mințile.**

**Numai sacrificiul va veghea
prin visele noastre.**

FOCUL

**FOCUL nimicitor al sângelui
profetizat în nopțile
nesfârșitelor ruguri.**

**Focul ce consumă memoria
celor morți
și se înalță ca un nou zeu al locuitorilor
pământului pustiit.**

**Focul ce mi-a mistuit limba
și graiul vulcanilor,
ce mi-a răpit înțelepciunea stâncărilor înalte,
dialogul liniștit al cerurilor,
mâinile de glod,
descoperitoare de nisipuri și lacrimi.**

**Focul ce înjunghie luna roșie
moștenitoare a sângelui meu.**

Focul.

ÎNTRUPAREA SPIRITELOR STRĂMOȘILOR

**AMINTEȘTE-ȚI TRADIȚIA tăcerii
și dreptul la amuțire al celor obraznici.**

**Locuitorii trecutului niciodată n-au dat la iveală
cărarea cuvintelor.
Memoria sfâșiata rămâne în letargia ei.
Vânturile tăcerii biciuie
apele destinului.**

Într-o zi mâinile mele se vor înălța

pentru a-mi modela umbra.
Atunci vei fi zămislit în pânțele
pământului
și sângele va răsări din pustiuri
și va crea cerurile unde vom locui.

Acesta este secretul ochilor ce vorbesc.

Amintește-ți că trebuie să fie uitat
și revelat fiilor fiilor tăi.

*

JUR PE osul sfânt al strămoșilor
că numai o singură dată am îndrăznit să te privesc.
Astfel ochii mei au orbit pentru veșnicia întreagă.

Am fost ales în cunoașterea omului.

De atunci i-am dirijat pașii.

Și jur pe osul sfânt al strămoșilor
că ochii mei au orbit
pentru ca nimeni să nu-mi simtă lacrimile
încând prăpăstiile.

CUVINTE DIN ORACOL

A FOST pe vremea soarelui
dansant,
în cea de a treia zi
din sezonul ploilor.

S-a întâmplat că norii
nu mai trasau destine
pe țărături abrupte,
arborii au amuțit
precum șopârlele iarna,
râpele au târât

**apă moartă
ca umbra vulcanilor.**

**S-a întâmplat că ne-am trezit
la abisul fricii.**

**A fost pe vremea soarelui
dansator.**

**Și numai ochii lăcustelor
ne-au revelat
că pământul se afla încă
sub picioarele noastre.**

MUNȚII EROILOR

**AICI UMBRA celui ce-a fost erou.
Aici piatra, lancea, curajul și sângele.
Aici oasele ce nu mai susțin
nobilul corp al celui ce și-a risipit viața
pentru ca nimeni să nu-și înalțe capul mai sus decât noi,
pentru ca nimeni să nu îngroape visele în prăpăstii,
pentru ca nimeni să nu spună că zeii nu-i iubesc pe oameni.**

**Aici umbra celui ce-a fost erou.
Cine îți rostește acum numele?
Cine istorisește acum ziua
în care ai fost oferit lunii
și cerul a răsunat înspăimântat de brațul tău?
Cine păzește memoria dacă memoria a murit
când corpul tău a fost încredințat umbrelor?**

**Aici umbra celui ce-a fost erou.
Aici umbrele celor fără memorie.**

**Odihnește-te în somnul tău etern,
Fiindcă și timpul umilește eroii.**

MUNȚII SOARELUI

ACESTA ESTE lăcașul soarelui,
unde alții au jurat să ajungă.

Am venit să învăț dansul ce alungă umbrele,
dansul ce îndepărtează spiritele răului.
Am venit să țin soarele lângă ceruri
ca să răsune mai înalt cântecele noastre
și dansurile noastre să fie eterne,
pentru ca pământul să danseze la sunetul tamburelor noastre
și să fie fertil când noi suntem rodnici
și să deschidem fântânile cu salturile noastre
și să ne amintim că dansăm doar,
pentru a alunga tristețea și durerea,
pentru a expulza foamea și setea,
pentru a nu muri în timp ce soarele dansează.

Acesta este lăcașul soarelui.
Acolo unde alții au jurat să ajungă,
eu am și ajuns.

MUNȚII TAMBURELOR

ACESTA ESTE misterul tamburelor.

Fiecare lovitură să marcheze porunca stelelor,
una câte una pe măsură ce se nasc în noapte,
cu suavitatea brizelor.
Nici un braț să nu se odihnească niciodată
pentru ca pământul să se încordeze
și pietrele să se alăture brațelor.
Când noaptea strălucește în toată splendoarea ei,
să fie atâtea tambure câte stele
și fiecare să fie numit.
Atunci, o singură lovitură pentru toate spre a le uni
și a le atașa oamenilor.
Și, când moartea le-ar lua cu asalt,
ritmul să se însuflețească până când soarele

o să ne acopere capetele pentru totdeauna.
Fără a se opri vreodată, fără odihnă vreodată.

Obscuritatea să nu mai asalteze inimile noastre.

TRADIȚIA UITĂRII

Când craterele nu erau adânci
și munții erau încă tineri,
fructele creșteau alături de peșteri și povârnișuri,
oamenii își înălțau capetele,
stelele iluminau umbrele.
Am învățat numele animalelor și plantelor
și am dat nume familiilor noastre.
Vorbeam limba dintâi.

Când crevasele încă nu erau profunde
și munții erau tineri,
nu era zi fără soare și noapte fără lună.
Dar am dorit ca fructele să crească mai încolo
de locul unde se alungea mâna noastră,
ca stelele să lumineze mai departe
de locul unde ajungeau ochii noștri,
ca alți oameni să-și plece capetele înaintea capului nostru.
Am schimbat numele plantelor și animalelor
și numele familiilor noastre s-au făcut mai lungi.
Am născocit cea de a doua limbă.

De aceea am făcut ruguri,
pentru a crea teama, angoasa, spaima, moartea.
Am făcut ruguri și am invocat ploile
cu dansuri de sânge, cu cântece de ură.

Și au venit ploile.
Prăpăstiile s-au făcut adânci
și munții au crescut și au devenit duri și îndepărtați
ca pământul,
ca pământul pe care l-am moștenit
când n-au mai fost niciodată ploi, nici fructe, nici animale,
nici stele care să lumineze umbrele,
când zilele au rămas fără soare și nopțile fără lună,
când ne-am uitat numele.
Când am uitat.

LOCUL PIETREI CELEI MARI

**PE PIATRA ACEASTA este scris numele nostru.
Pe această piatră se ivește cuvântul vulcanilor.
Pe această piatră am fost creați
și acesta este cuvântul pietrei de foc:**

**Fiindcă suntem foc și la foc ne întoarcem,
fiindcă pământul se naște pământului și omul se naște morții,
durerea și teama ne întunecă ochii
și noțile fără lună sunt mai lungi
decât zilele cu soare.**

**Fiindcă suntem memorie și târâm tăcere,
fiindcă gurile noastre mestecă pulbere și destin,
prăpăstiile și munții desemnau orizonturile.**

**Dar suntem foc și piatră,
piatră de foc pe Muntele de Foc
și la ea ne întoarcem.**

**Și va fi o zi în care nimeni n-o să-și amintească numele nostru,
nimeni n-o să-și aducă aminte de mâna dintâi ce despică
piatra dintâi,**

**acea primă piatră ce vorbește și spune că,
atunci când nimeni nu-și amintește numele nostru
și nu contează lunile nopților
nici soarele zilelor,**

**tot omul se va reuni Marii Pietre a creației
și vom vorbi despre foc și despre apă,
despre vânt și despre pământ.**

**Și nu vor fi ochi care să dea greș nici tăcere care să-i amuțească
pe oamenii creați din Piatra cea Mare,
din piatra de foc de pe Muntele de Foc
din care ne-am născut și la care ne întoarcem.**

SFÂRȘITUL DRUMURILOR

**AM STRĂBĂTUT TOATE drumurile ce duceau
la toți munții,
observând cum cerurile trasau nori noi,
repetând toate numele mele pentru ca nici tu nici zeii
să nu mă uite când focul va consuma amintirile.
Am căutat Munții de Frig
ca să-mi fie încredințat un loc lângă Marea Piatră,**

pentru ca arborii să-mi vorbească despre pământ
și păsările despre vânturi,
pentru ca obrazul tău să caute odihnă în mâinile mele.
Am străbătut lumea munților
pentru a le povesti fiilor mei când a fost începutul,
pentru a-mi acoperi corpul cu pieile trecutului,
pentru ca ochii mei să se odihnească în pietrele scrise.

Acesta este sfârșitul tuturor drumurilor,
unde toți munții se întâlnesc.

Și m-am așezat aci, în capătul tuturor drumurilor;
mi-am scufundat capul între genunchi,
cu ochii deschiși și plini de vedenii.

Am căutat odihnă la atâta tăcere.

MUNȚII FRIGULUI

DE ZECE ORI TIMP DE ZECE cicluri lunare
am rămas așezat pe marginea
acestui drum unic.
Din liniile mâinii mele am știut
că ai murit fără să mă aștepți,
fără să-ți amintești numele meu.
Au slujit oare vorbele cobitorului,
soarta desenată în înserări;
rugămințile poate?

Târziu am înțeles
că am împietrit aci,
așteptând,
fără să deschid măcar ochii;
că nu există munți
că n-au existat niciodată,
fiindcă toți munții sunt numai unul.
Am ridicat privirea și într-acolo,
unde întotdeauna au fost
Munții Frigului.
M-am ridicat
fără drum, fără destin, fără memorie.

Oamenii și zeii să se îndure de mine.

HAIKU-URI

*

**coboară noaptea
și tu îți continui prezența
în fiecare umbră**

*

**drumul acesta
vocea ta și memoria mea
în direcția vestului**

*

**în unghere:
oh moarte tăcută!
în crăpături**

AMINTEȘTE-ȚI că vara și viața – cea vară și această viață – s-au oprit într-un douăzeci august.

Și nu vreau să spun că totul se încheia fiindcă dăinuiam încă numai tăcerea și numai durerea.

Chiar dacă acele zile de soare și de râsete, acele zile luminoase, zile albe precum copilăria, vor fi naufragiat atât de adânc.

Tu ai rămas imobilizat într-o tăcere profundă și eu cu atâtea lucruri de povestit și de reamintit ție; într-o tăcere rotundă, fără colțuri, și eu fără a te putea întâlni, prins – ca întotdeauna – în timp și în umbre.

Aș dori atât de mult să-ți redobândesc un alt oarecare douăzeci august în care tu și eu să traversăm marea, să despicăm valuri, să spargem râsete pe abruptele plaje cu negre nisipuri.

Sunt atât de multe amintirile, atât de mărunță memoria că abia de-mi rămâne o imagine a ta.

*

O DURERE VECHE și lentă, o durere instinctivă și animalică ce ia în stăpânire aerul pe care îl respir, o durere profundă și abisală ce mă topește în oglinzi, ce se cațără prin venele mele care nu mai sunt roșii, nici verzi, nici albastre. Venele mele au culoarea durerii.

O durere ce se înrădăcinează, ce ancorează și scoate rădăcini adânci.

O durere pasionată și vizionară care se instalează în privirea ce deja contemplă dincolo de orizonturi.

O durere, mai dezlănțuită și mai irațională decât dragostea, ocupă cuvintele.

O durere fără nume.

*

PLOAIA DE iarnă cade în spatele ferestrei și picăturile se scurg pe geamuri formând desene capricioase ce rezistă cât durata unei priviri.

Uneori un cal galopează printre munții îndepărtați, ale căror contururi abia le încinge lumina. Alteori, un chip ce susură cuvinte mult prea firave se ivește intrus.

Și cuvintele sale sunt atât de transparente că ar trebui să-ți lipești urechea de frigul ferestrei pentru a răspunde cu mesaje de abur. De cele mai multe ori, peisaje nebuloase ce se perindă ca imagini caleidoscopice ale unei memorii care abia începe să-și înmagazineze cele dintâi amintiri.

Afară, drumurile aleargă, nu se opresc din alergare într-o lentă monotonie. Reflectă în bălțile canelate un cer tot mai cenușiu și mai înfricoșător ce pare a se naște în spatele munților – atât de misterioasă este originea sa – și se pierde într-un orizont îndepărtat de mare pe care nu-l ating ochii copilului, care, totuși, ajunge să contemple cum se inundă drumurile și bălțile cu frunze abia vestejite, purtate de un vânt ce agită constant, nemilos, marii arbori alungindu-se peste trotuare.

Copilul observă totul în tăcere. Ochii săi nu mai sunt ochi: sunt urechi, sunt mâini, sunt murmure ce caută sunete, texturi, cuvinte pentru a numi lumea necunoscută ivită la fereastră.

În curtea abandonată în grabă, contemplă, umedă și solitară, mingea sa uitată de o mână grăbită ce o ajunsese din urmă la fereastra care separă lumile.

Tatăl își pune pardesiul și pălăria, se apropie de jilțul de unde copilul veghează frontiera; îi dă o sărutare și își ia rămas bun. Iese în lumea primejdioasă și necunoscută de nori și întunecime, de singurătate și vânt. Dincolo de fereastră, frontieră acum mai mult ca niciodată, el traversează ploaia și vântul aidoma unui erou din vise.

Copilul abandonează turnul de veghe, căci vremea a și început să conteze. Fără grabă, se așază pe caroseria portocalie a unui mic camion de plastic de culoare galbenă ce are legată la capăt o sfoară mică.

Se așază în spatele ușii și, sub ploaie și furtună, așteaptă întoarcerea. Continuă să aștepte întoarcerea.

*

DE SĂRBĂTORI, tatăl îl ducea pe copil la distracții. Întotdeauna o mașină de pompieri și o farfurie zburătoare.

Și, când caruselul se învârtea, lumea se învârtea, dar tatăl mereu neclintit rămânea nemișcat susținând acea realitate și salutând copilul cu mâna la fiecare rotire ca și cum despărțirile și întâlnirile n-ar exista, ci un timp continuu ce nu avea să se termine niciodată.

DIGUL

Suntem făcuți din aceeași
materie cu moartea.

Esența noastră intimă
este numai moarte.

Și iată că mergem în lungul
acestui dig ce ne protejează
și care ne arată un drum,
acest drum ca oricare altul,
curat, degajat, senin.

Nu există piatră care să ne împiedice

nici nor care să ne orbească.
Găzduim nădejdea
ca ochii noștri să nu se mai recunoască
în ei înșiși,
ca plăcerea să nu ne ia vederea
și să nu știm
care a fost începutul,
ca peisajul să fie întotdeauna
nou, virginal, originar.
Oh, cum dorim până la disperare
ca orice loc să se întemeieze din nou
în memorie și ca aceasta să nu păstreze
decât amintirea momentului
în care cuvântul o numește!
Dar deja multe sunt apele
pe care am navigat în acest ocean
de incertitudini în care ne-am preschimbat.
Nimic nu pare să mai aibă remediu
și vană e orice încercare de a împiedica
prăbușirea acestui dig
pe care l-am construit pentru a ne ține în frâu
și a evita ca dragostea și durerea
să se reverse din noi îmbelșugate,
ca moartea să ne surprindă încă o dată,
și încă o dată.
Dar acest peisaj nu a încetat
să fie același pe care l-am deschis
către viață când am venit pe lume.
Acest peisaj nu a încetat să fie
nici măcar o clipă
nemântuitor și blasfemiator,
acoperit de bălăriile amăgirii
și de cuvântul ce abdică,
nu a încetat să fie noi înșine,
această materie volatilă făcută din efemer
și din irațional. Nu mai există.
Fiindcă, deși norii dispar
și soarele ne înăbușă,
nu mai există alt adevăr decât moartea,
nici minciună decât moartea,
nici peisaj decât acest singur peisaj
impregnat, aglomerat, infectat
de tot și de nimic,
interiorizat în noi înșine.

**Și tot ce s-ar spune apoi
nu va altera ordinea
acestui diluviu fără nori.
Fiindcă, atunci când digul se rupe,
nu există loc înspre care să se poată fugi,
nici pasiune care să se poată stăpâni.**

ACEASTĂ CARNE FĂCUTĂ din frunze.

**Această carne făcută din apă.
Frunze și apă într-un orizont
de brumă și santal
pe care îl adoarme iarna.
Frunze și apă ce-l aduc
pe fratele bunicului,
ce nu mai e decât un nume,
ce n-a fost chip niciodată,
dar care arată cea dintâi fantă
pe unde s-a ivit deplină moartea.
Numai el, fratele bunicului,
fără chip și fără carne,
strivit de o mașină oarecare
pe o șosea cenușie și ploioasă,
arătat în imagini și amintiri
în alb și negru.
Nu mult mai târziu avea să vină
bunicul pentru a-l însoți
într-o călătorie inițiată spre un orizont
abia perceptibil.
Frunzele au tot sporit
și apa și-a urmat curgerea în albia ei
și s-au făcut carne, carne de moarte
și iz de putreziciune și de umezeală,
când bătrâneii au căzut
precum toamna
și imaginile și amintirea
au dobândit culoare,
când glasurile
aveau deja sunet și moartea
s-a suprapus fotografiilor copilului
prins cu putere de mână, ale copilului
ce mângâia pielea zbârcită
în timp ce contempla ochii plânși
ce se inundau în amurg.**

Atunci timpul se întoarce infaust
și marcă sfârșitul copilăriei
în șuvoaiele apei
și pe străzile pavate.
Moartea mătușii aduse durerea
intensă și letargică
ce se întrezărește doar atunci când iubești

dinspre trecut și dinspre dreptul de nerenunțat
la nemurire.

Aduse o vară de neînțeles
și uzul cotidian al cuvintelor
și al gesturilor
și nimic nu l-a mai putut alina
nici chiar moartea
celor două bunici
ce și-au împlinit ciclul
de apă și frunze
deși vor fi murit singure și retrase
în tăcere
ca urmele pe care le-am lăsat
de atunci
pe toate drumurile,
încurajându-mă că cineva
le-ar culege și ar forma un nou chip
în care să-și afle loc dacă vreodată
zilele ar fi din nou clare.
Și, în cele din urmă, tatăl
ce prinde mâna,
ce este prins de mâna
care vrea să-l ducă în locul
unde mișună furnicile
dar care arată că la moarte
se ajunge singur și abandonat,
că nu există făclii care să însoțească
acest drum fără cărare.

Pragul se deschide și se închide
capricios

și mă expulzează din visare
și din amintire.
Mă lasă singur,
complet singur,
în mijlocul acestei clarificări,

dezgolit și rece,
ca să-mi caut carnea,
această carne de frunze și de apă
ce aduce doar moarte
și putreziciune și umezeală.
Și aci în această clipă
voi rămâne neclintit
în așteptarea orizontului,
a acelu orizont
în care mă voi scufunda
în întâmpinarea iernii
care a disimulat zilele clare
și lungile plimbări ținute strâns
de o mână fermă.

Acesta este turnul de veghe
al existenței,
al lui a fi și a nu fi,
și aici este toată apa
ce-l înconjoară.

HAIKU-URI

*

va fi existând o piatră
spre-a ne așeza alături
să conversăm?

*

la întâlnire
în rumoarea vântului:
locul acesta

*

lumină, plajă și cer:
unde rezidă totul
și eu te rechem

TABLOURI

1

ZORI ALBAȘTRI coagulați de nori trandafirii
într-un automobil ce traversează iute deșertul.
Și marea.

2

UN PEISAJ IRLANDEZ îmbibat de apă,
de ape ce se amestecă în privire
și în subtilitățile gustului.
Și fânețele și munții
ce se ivesc, egali,
după curbele unei șosele
ce însoțește faleze.

3

O MARE ESTIVALĂ nepăsătoare turcoaz
ce eliberează de memorie și de durere.
O mare antică.

4

O ÎNSERARE ROȘIE de furtună
și fuga, focul, frigul.
Un chip ce se strivește de fereastră
și așteaptă diluviul.

5

O STRADĂ OARECARE din Plaka
- pisici și ruine -
și un om ce se plimbă,
absorbit și în pace,

cu o grindină aspră și înghețată.
Și cântecul cicadelor.

6

O MASĂ PENTRU doi.
O pipă de apă și ceai de mere.
Muzică într-un cimitir din Istanbul.

7

O MARE CENUȘIE de iarnă.
Valuri de trei metri se sparg în brizanți
și vântul aduce salpetru și apă
ce învelește și înmoaie chipul.
Surâsul și aroma mușchiului.

8

O ECLIPSĂ DE lună ascunsă de nori.
Perdelele trase
și câteva lumânări de priveghi.
Nici greieri nici broaște.

VÂNTUL

PRIMUL VÂNT de iarnă a fost rece.
Într-un moment oarecare al dimineții muri pasărea
și trupul său rigid anunță cea dintâi moarte.
În timp ce fiica mea aștepta în pânțelele mamei sale,
murea bunica mea.
După o săptămână încetă vântul
și plânsul recent născutei îi ocupă locul.

Cel de al doilea vânt al iernii a fost cald.
Aduse nisipul roșu ce orbea,
ce biciuia porți și ferestre,
ce ne făcu să ne ascundem, să ne acoperim auzul,
să așteptăm atingerea lăcustelor.

Vântul cald așteaptă sosirea verii

și aunnță cea de a doua moarte.
Murea tatăl meu.
Dar pânțelece,
ce se rotunjise a doua oară,
rămase sterp.
Acum știu că trebuie să aștept venirea
vântului.

*

PLAJĂ I

Plaja era de nisip negru
și, într-o succesiune temporală,
am făcut acolo castele, m-am îngropat în nisip,
am citit poeme,
am privit statuarele fete bronzate,
m-am visat în valurile ce explodau,
mi-am amintit, m-am deșteptat din vis,
mi-am readus aminte.
O bună parte din viața-mi s-a scurs pe plaje vulcanice,
în contemplarea falezelor.
Într-un anume fel,
aceste plaje sunt un alt chip de a istorisi
unele din ciclurile mele vitale.
Un alt chip de a istorisi trecerea vremii.
Început și sfârșit într-o lume de ape;
și în lungul falezei urme perpetue,
pe un țărm veșnic umed
și sub un soare al meu întotdeauna.

PLAJĂ II

Plajele vulcanice de nisipuri negre
au fost ombilical unite copilăriei mele.
Ele erau, în sine, unica existență.
Două cuvinte: negre și vulcanice evocau
toată luminozitatea zilelor infinite, de necuprins.
Iar plajele albe cu scoici erodate
au marcat începutul aventurii,
al întâlnirii cu necunoscutul.
Au fost sinonime cu plecarea, cu drumul,

cu voiajul conștient al vieții
și cu debutul în conștientizarea morții.
Aș desena un orizont, o zare
unde și plaje și nisipuri
să se amestece, unde eu să fiu un observator din vid
și unde pașii mei nicicând să nu-și întrecă urma.

PLAJĂ III

Încinse erau plajele în toiul verii.
Marea în flăcări aducea valuri
ce niciodată nu vor șterge
imortalitatea urmelor noastre,
zidurile ce ne-mprejmuiuau jocurile.
Lăsăm trasee în nisipul umed
al refluxului,
schite ce încă durează
căci eram infiniți ca lumina,
acea lumină a copilăriei care ne-a deslușit
din ce eram făcuți
și ce am abandonat azi în uitare.

DESPRE ORIGINE

1

AMINTIRILE ACUMULATE.
Un bagaj? Un lest?
Încotro?

2

ORICE ÎNTORCERE IMPLICĂ o plecare?

3

**CINE DESCHIDE poarta mării?
Cine așteaptă în spatele ei?**

4

VĂLUL? Obsesia căutătorului?

5

**MOARTEA GOLEA încăperile
și eu le voi schimba
cu altele pline.**

6

**ÎN SPATELE amintirii difuze,
ce poartă se întredeschide?**

7

**A FI FRONTIERĂ.
Moarte și origine în locul acesta?**

8

**DIN CE MOARTE ne naștem la origine?
Sau doar neliniștea risipește umbrele?**

9

**CE RĂSPUNS NE așteaptă?
Poetul un vid.**

AROME

1

**AROMA CE îmi aduce amintirea
îmi înapoiază de asemenea timpul?**

2

**AROMA DE pământ umed
unde ne ancorează?
În lăcașul seminței?
În întoarcere sau în final?**

3

**AROMA viselor
are savoarea lemnului ros de moli,
a ceramicii stricate și râncede,
a prafului uitat pe mobile.
În ce loc mă găsesc
când ușa se întredeschide
și zăpușeala amiezii
mă conduce la marea copilăriei?
Aroma viselor
arată uneori traseul umbrei
și se închistează în singurătate.
Atunci deschid ușa aceluși dulap
plin de umezeală
și mă întorc la casa ce mi s-a închis,
mă inund cu cântecul păsărilor
și hoinăresc prin odăi
în timp ce aștept mâna
care să mă întoarcă la adăpost.
Nu-mi imaginam așa noaptea și aromele.
Trebuie să mă regăsesc în întuneric.
Ori să rămân în el?**

4

**AROMA ACRĂ de must ce fermentează.
Cine va bea din cupa aceasta?
Ale cui vor fi acele buze?**

5

**MARMELADĂ DE PORTOCALĂ amară
și luna plină.
Ce aromă din ce vară
caută cu neliniște ochii mei?**

**ODATĂ am început o poveste așa:
“Guillermo Fontes se așeză să aștepte moartea”.
În narațiune, un om,
conștient de destinul familial
ce-i permite să recunoască momentul morții,
se pregătește pentru întâlnire sub un smochin.
Totuși, e împovărat de bănuiala că memoria sa slabă
îl împiedică să-și amintească unde și-a lăsat inima.**

N-am terminat niciodată povestea, totuși ea

**mi-a adus două descoperiri fundamentale:
un heteronim unde să mă relansez și să mă recunosc
ca scriitor și ca om
când moartea m-a lovit cu brutalitate,
și certitudinea că e posibil să identifici
clipa sfârșitului.**

**De ce, dacă nu-i așa, îmi amintesc cu exactitate
de ultima dată când am stat cu mama
pe terasa aceea?
Cu siguranță a fost vorba de o întâmplare
plină de simbolism.
Desmierdarea tatălui meu
înaintea iminenței morții sale,
de ce, dacă nu-i așa, lasă o dungă de foc
urma arzătoare a unui ultim act de dragoste?
Ce-l împinge pe muribund,
pe cunoscătorul unei asemenea clipe de plenitudine,
să ne transmită această moștenire de uimire**

și devotament?

Fiindcă moartea ființelor iubite
provoacă timpul să se accelereze
și necesitatea cunoașterii
să năvălească în tâmples.
Nu va trebui, deci, să căutăm răspunsuri;
doar liniștea ce ne oferă pace,
deși nu consolare.

Am scris: “Guillermo Fontes se așează
să aștepte moartea.”

Premoniție și certitudine.

FOTOGRAFIA ARATĂ imaginea
unui om tânăr ce ține în brațe un copil
de câteva luni
și lângă ei o femeie,
mamă și bunică.
Stau lângă o fereastră ce trebuie să dea înspre stradă
și un mare șuvoi de lumină traversează instantaneul
în diagonală descendentă de la dreapta la stânga.
Albul și negrul fotografiei
accentuează luminozitatea.
Există un detaliu ce arată
spontaneitatea momentului:
bărbatul tânăr are centura desprinsă.

Am amintiri zilnice despre acel om.
În ultima vreme mă obsedează
cele în care se bărbieria.
Îmi amintesc obrazul său ras de om tânăr,
de om matur, de om pe punctul de a muri,
deși aceasta n-o știa nimeni.
Îmi amintesc dungile iritate
care se opuneau lamei.
Îmi amintesc chiar când m-a bărbierit
pentru prima oară la doisprezece ani.
Dar așa cum mă obsedează aceste amintiri
mă obsedează, de asemenea, îndoiala,
cruda îndoială că în realitate

n-ar rămâne aduceri aminte,
ci imagini din alte fotografii
ce iau locul vidului nu doar în minte
ci și în sentimente.

Iubim cu adevărat pe acela
și pe aceia care au plecat?
Nu vor locui aceste emoții în hârtii,
în fotografii, în nevoia ultimă de a nu recunoaște
că doar în imediat există iubire și ură?
Va fi fiind moartea nu doar un cuvânt,
ci o stare sufletească ce ne însoțește
fiindcă toate morțile cotidiene
ne conduc la sfârșit și la abținere?

Casa nu mai există.
De mulți ani nu mai există fereastra
prin care să pătrundă lumina
și, de aceea, nici posibilitatea
de a privi înăuntru cu intenția
de a reînvia fotografia și trecutul.
Casa a fost demolată pentru a se construi alta
care să-și poarte amintirile, umbrele.

Nimic nu durează –
și totuși, când lumina trece prin geamuri...

ÎN FIECARE SÂMBĂȚĂ dimineața
Panchito venea să mă caute
și străbăteam împreună cărările
dintre grădinile abandonate și culturile de bananieri
până la casa străbunicii mele.
Ai fi zis că-i un om cam de șazeci de ani;
și abia avea șapte.
Distanțele lungi se scurtează
și noi aveam nesfârșite conversații
în ritmul drumeagurilor prăfoase,
al lăcustelor adormite, al canalelor secate.
Panchito – după un număr de ani se va transforma în Francisco,
atunci când cea din urmă bătrânețe l-a condus
prin alte cărări tulburi ale memoriei
și dragul de el a naufragiat în nămoluri –

**Panchito – spuneam – îmi povestea
cu entuziasmul unei prietenii
pe care niciodată n-am mai resimțit-o
cele două filme de la Cinematograful La Paz.
Cea dintâi peliculă era întotdeauna cu cowboy
și noi călăream împreună prin pustiuri inospitaliere.
Apoi, femei de legendă ne seduceau
și ne lăsam biruiți de fumul țigărilor lor.
Ce drum scurt pentru atâta viață!
În casă fiecare ocupa locul său:
eu mă scufundam într-o lume de soldați
și Panchito asculta rancheras*
și le oferea trecătorilor în timp ce visa pentru mine
alte istorii pentru alte zile de sâmbătă.**

---

*ranchera = cântec mexican

DESPRE LITERATURĂ

1

CUM SĂ AFLI CÂTĂ memorie este în spatele unui cuvânt, în spatele unui vers? Cum să înțelegi câtă durere este în cuvântul ce o numește? Literatura nu este locul memoriei, nu este calea comuniunii cu celălalt, nici măcar cu noi înșine. Literatura nu este salvarea. Stihul este siguranță și abandon.

2

A SCRIE ESTE UN exercițiu de singurătate și de durere. Căci fiecare cuvânt este al nostru și numai nouă ne revine pedeapsa de a-l susține. Nimeni nu ne poate însoți. A scrie este un exercițiu al delirului.

3

SE SCRIE din pierdere. Cine este lipsit de acest atribut nu poate scrie, fiindcă faptul în sine al creației presupune pierderea resimțită de cineva, pierderea esenței ce se transferă operei. Dar de asemenea pierderile alimentează neliniștea creației, căci vacuitatea, sfâșierea ne împing la a perpetua ceea ce a fost smuls. Prin aceasta poezia este dezgolire; dezgolire a ființei intime și a istoriei sale : poetul gol într-un peisaj de singurătate.

4

LITERATURA este inevitabilul. Se scrie despre ceea ce nu se poate tăcea.

5

DEZGOLIREA produce doar mai multă durere; totuși, scriitura salvează, când și când, de la moarte.

EXERCITIUL scriiturii este un act de recuperare a memoriei. A scrie înseamnă, în ultimă instanță, o încercare de a menține și de a reînvia trecutul.

HAIKU-URI

pe nisip
patru urme de picior:
două sunt de copil

el perenquen*
și mireasma bananierilor
după crepuscul

---

*Reptilă mică (*Terentola mauritanica*), prezentă în Insulele Canare.

doar noaptea
și aroma aceea de guano:
râset de copii

briză proaspătă
și acea mireasmă de bananieri:
însurare

mare estivală:
această plaja pietroasă și rece
în derivă

refluxul
pe țărmul abrupt:
plaja pietroasă în soare

**vântul în umbră
printre lanuri de trestii
cine mă trezește?**

**ploaie de toamnă
ploaie roșie de toamnă
oh, peste mine!**

**pe povârniș
migdalii în floare:
zăpadă de vară**

**valea migdalilor:
un zumzet de albine
în depărtare**

**o pardela*:
pe faleză
un ecou un ecou**

---

* Pasăre pelagică

**un tată și un fiu
sub pernă
își unesc mâinile**

**un schelet
peste piatra aridă:
el tajinaste***

---

* Plantă erbacee bianuală endemică în [Tenerife](#) (Insulele Canare). Inflorescența poate ajunge la 3 metri înălțime, cu flori roșii.

**și dintr-o dată
vântul între frunze:
ce acalmie încordată!**

**misteriosul fluture
ce arde în toate nopțile
este mereu același?**

**zile de sărbătoare:
în timp ce fac patul
miros a cafea**

**foc pe culme:
dintr-o dată o toamnă
acoperi văile**

**după incendiu
sub arborele ars
câteva fire de iarbă verde**

**pământ ars:
zboară niște păsări:
nu lasă umbră**

SUMAR

Precuvântare (Eugen Dorcescu)	2
Din <i>Acest ultim mileniu de umbră după amintirea ta (1987)</i>	
Ultimele cuvinte ale lui Empedocles, cel presupus a fi zeu 4	4
În zori, singurătatea 5	6
Nici un loc în paradis 6	7
Din <i>Câmpiile deșertului (1991)</i>	
A fost un timp 7	8
Memoria se află în oazele îngropate 8	8
Omul abandonat visă 8	9
Eremitul apare și dispare 9	10
Din <i>Conjurația tăcerii (1994)</i>	
Întâlnire în piatră 10	10
Focul 11	12
Întruparea spiritelor strămoșilor 11	12
Jur pe osul sacru al strămoșilor 12	13
Cuvinte din oracol 12	13
Din <i>Munții frigului (1995)</i>	
Munții eroilor 13	14
Munții soarelui 13	15
Munții tamburelor 14	15
Tradiția uitării 14	16
Locul pietrei celei mari 15	17
Sfârșitul drumurilor 16	17
Munții frigului 17	18
Din <i>Timpul oprit (2006)</i>	
Haiku-uri 18	19
Amintește-ți că vara și viața 18	20
O durere veche și lentă 19	20
Ploaia de iarnă cade în spatele ferestrei 19	20
De sărbători, tatăl îl ducea pe copil la distracții 20	21
Digul 20	21
Această carne făcută din frunze 21	23
Haiku-uri 24	25

Din <i>Celălalt țăr</i> m (2004/2007)	
Tablouri 24	26
Vântul 26	27
Plaja I 26	27
Plaja II 27	28
Plaja III 27	28
Despre origine 28	29
Arome 29	31
Odată am început o poveste așa 30	32
Fotografia arată imaginea 31	33
În fiecare sâmbătă dimineața 32	34
Despre literatură 34	36
Din <i>Lumina</i> (2009)	
Haiku-uri35	37